

SZÁZHUSZONÖT ÉVES A SZEGEDI TŰZOLTÓSÁG

A lovas kocsitól a sugárhajtóműves oltóig

A századelőn még lovak húzták a tűzoltókocsikat. A Kossuth Lajos sugárúti laktanyából vonultak a tűzhöz. Húsz évvel később jelentek meg az első benzinmotoros tűzoltóautók

Százhuszonöt évvel ezelőtt, a nagy árvíz évében, 1879. augusztus 11-én alakították meg a szegedi tűzoltóságot.

Akkoriban 32 fős állomány és pár ló vontatta kocsi harcolt a lángokkal. Az évek során folyamatosan fejlődött a szervezet. Napjainkban már 153-an huszonöt gépjárművel vigyázzák a várost és környékét.

A szegedi tűzvédelmi intézményt Tisza Lajos kormánybiztos kezdeményezésére 1879. augusztus 11-én alakították meg. Ennek oka, hogy a nagy árvíz idején nem csupán az ár, hanem a tűz is pusztította az alföldi várost. A Tisza kiáradásának napján, 1879. március 12-én kigyuladt a gyufagyár, valamint a Korona utcai Pick-féle likőrgyár és a szomszédos két lakóház is. Ráadásul a lángok martalékká vált egy péküzlet és a Nagy Péter utcában két lakóház.

A tűz már korábban is jelentős problémát okozott a szegedieknek. Az 1720-as

években egyenesen közveszélyesnek tartották a pipázást és be is tiltották nyilvános helyen a használatát (hat forint büntetést róttak ki a rendelet megszegőire).

Régi dokumentumok fel is sorolják a jelentősebb szegedi tüzeket. A Palánkban 1748-ban egyszerre 61 lakóház égett le. Egy évvel később pedig Alsóvároson hatvanhat épület pusztult el a lángokban.

A szegedi tűzoltóság 1879-ben a budapesti után az országban másodikként alakult. Ennek ellenére 1893-ban már a Tisza-parti gárda diadalmaskodott az első tűzoltóversenyen.

A tűzoltóság a következő hét évtizeden át – az 1949-es államosításig – a mentőszolgálati és a közegészségügyi, járvány megelőzési feladatokat is ellátta, valamint a rendőrséggel együtt vigyázta a közrendet.

A második világháború után a nulláról kellett indulniuk a szegedi tűzoltóknak. A kivonuló német hadsereg ugyanis két lovas kocsin kívül minden technikai eszközt elhurcolt. Így a szétlőtt autóröncsokból rakták össze tűzoltókocsijukat a szegediek.

Az ötvenes években a kezdeti 32 főről nyolcvanra duzzadt az állomány. A szovjetektől kapott GMC-gépjármű-

vek mellett pedig megjelentek a csepeli gyárban készített autók is. Az emlékezetes 1968-as algyői gázkitörés után pedig Szegedre helyezték a gáz- és olajkitörések elleni központot.

Az 1879-es indulást Krause Waldemar budapesti tűzoltó parancsnok is segítette. A 32 fős állomány helyett a kezdetekben csak tízen dolgoztak. A feltöltés érdeké-

ben vonzóvá kívánták tenni ezt a hivatást. Az évi 250 forintos fizetés mellett ruhát és lakást is kínáltak. Ennek hatására kitelt a létszám. Főleg katonaviseltek jelentkeztek, de egy temesvári elemi tanító is szerencsét próbált.

Előírták, hogy Walsér Ferenc tűzoltószergyárból 1879. szeptember 25-ig Szegedre kell szállítani a három mozdonyfecskendőt és a négy,

egyenként 700 literes vízfordó kocsit. A járművek értéke összesen 1305 forint 20 krajcárra rúgott. Ráadásul 480 forintért feljavítottak két használt, de még működőképes fecskendőt.

Az állománynak járt még 32 darab kék posztó zubbony, ugyanennyi télikabát erős szövetből, 32 pár csizma, illetve 64 darab kék vászonnadrág is. Az eszközök között szerepelt mászólámpa, jelző és síp láncsal, kötél zárkapocsal és 32 darab Lefauchaux típusú revolver.

Napjainkban a Napos úti laktanyában – a Kossuth Lajos sugárútról, a jelenlegi mentőállomásból költöztek ide – már 153 fős állomány teljesít szolgálatot. Munkájukat huszonöt modern gépjármű segíti. A fecskendőkön kívül kamionok mentésére szolgáló daru, olajkúttűz elfojtását lehetővé tevő sugárhajtóműves oltó is a tűzoltók rendelkezésére áll.

KORMOS TAMÁS

A modern kor. 1970-ben új tűzoltóautó áll a nemrég átadott paneleknél

PODMANICZKY SZILÁRD

Huszonégy évszak

(nyári napló)

Azt gondoltam, sokkal nehezebb a Balatonban úszni, mármint hogy fogósabb a víz; szokott ilyen lenni, elég egy kis fajsúlykülönbség víz és víz között, viszonylag jól érzékelhető. De most nem érzékelttem semmi különbséget, és ráadásul másodsorra nem a mélység felé veselkedtem, hanem a parttal párhuzamos marás belső oldalán haladtam, ahol mély és sekély, egyhamar elkülönül egymástól. Egészen nagy ez az úszómedence, nem csapkodják az ember nyakát, nem metszik el lábkörmömet a hónaljait, ugyanakkor a mértékeltenségre van valami monotonosága. A partot figyelve próbáltam megtörni ezt, ismerek odakint minden házat, s bizony egy óra teltével jó nagy „gyalogtúra” kerekedett az egészből. Még csak saccolni se tudtam, hány méter lehet, majd odakint leszámolom. Visszafelé azonban nem haladtam. Ennél „pregnansabban” nem derülhet ki, hogy a Balaton legkevesébe sem álló víz, állandóan mozog, folyik, ha úgy tetszik, néhol a szél is belejárja az áramlatokba. Olykor több centivel fölülja az egyik parton. Az úszás lassú, harmonikus monotonosága azonban elringatja az embert, s mint minden ismétlésen alapuló világérzékelés, akár a mantrázás, ez is egyfajta külön világba juttat, külön tudatállapotba, amiben az ismétlődés a rendszer fenntartásának egyetlen eszköze.

A parton aztán nem győztem visszaállni, minden dült szét jobbra-balra, ha egy kicsit sűrűbben fekszenek a napozók...

Harmadik nekirugaszkodásra elhatároztam, hogy végigjárom azokat a helyeket a vízben, ahol eddig horgásztam, ahová ettem, illetve néha fölösen dobáltam a csalit. Először ijesztő volt, később megszoktam, kísértő kaptam erre az útra. A rablások locsogásából ítélve egy három kiló körüli balin szegődött mellém. Együtt fürödni a halakkal, talán a horgászatról leszoktatott horgászélmény. Bár már az is elég, hogy tudom, milyen a háromdimenziós vízben úszva lebegni, s aztán elképzelni sem nehéz, milyen egy szem **édes kukorica** behörpölése

után percekig vergődni a vízben, a szájszegletben a kampós horoggal. Ebből persze csak annyi tudható, nekem milyen lenne, ha meghorgásznának. Valaki egyszer azt mondta, a halnak olyan, mint a bokszoló, nem érdekli a fájdalom, győzni akar. A hasonlat sportossága felől nem lehet kétségünk, ellenben viszont talán.

Ahol tudtam, letapogattam a horgász helyek altalaját, és meglepő módon több gödröt is találtam, amik persze a stégről vagy a mólóról nem láthatók. Pontosan érzékelhető, hol, milyen kemény a talaj, ami persze biztosan vándorol. Például el nem tudtam képzelni, hogyan lehet az, hogy amikor tavasszal a stégről horgásztunk, és a négy bot közül azzal fogtuk szinte az összes halat, amivel észak felé, a stég lapjától úgy harmincfokos szögben dobáltam. A távolság és a szög is stimmel: egész enyhe, meleg áramlat tört föl a homokból. Mondják, a Balatonban rengeteg ilyen kis meleg „patakocská” tör felszínre, nem ritka pl., hogy ennek köszönhetően helyenként nem „úgy” fagy be a tó. Nyilván ennek a langyos kis ágacskaának köszönhető, hogy a hideg tavaszi vízben előszeretettel jártak ki ide a halak „melegedni”.

Alig várom már, hogy ősszel újra visszajöjjenek ide, és elég meleg legyen a víz, hogy bebarangoljam a medret.

Főnt északon egy csinos kis horgászpartjára telepedtem, és most is bejött, amire oly sokszor fölfigyeltem már. Nézd meg, mit fognak a többiek, mert te se számíthatsz sokkal jobbra. Alighogy leültem, a mellőlem távozó apró termetű férfi néhány tenyeres kárászot emelt ki a vízből a szákbán, s megfogalmazatlanul ez a „Nézd meg...” érzés hatalmasodott el rajtam. Csakhogy megint megszólalt a nagyokos is: majd én megmutatom, hogy kell jitt halat fogni a kétezer-ötszáz forintért megszámitott napijeggyel. A lebukó nap már a lankák között kószált, de hét ezüst kárásznál többre nem futotta. Nagyon **gyenge teljesítmény** annak ellenére, hogy az egyik, alkonyatban érkező spori megjegyezte, arról a helyről mindig megfogja az a férfi a halat. Melyik férfi, kérdeztem. Aki idejár, válaszolta. De ki az, faggattam türelmesen, kezemben az összecukott vasszéssel. Hát egy rendőr, válaszolta. Ja, az más, mondtam, és megnyugodtam.

Hanem aztán ez is biztosan a véletlen műve. Gyalogszerrel baktattam a felszört murvakövön egy hegyi gyógyforrás felé, de már az első lépések után tiltó tábla fogadott, valami ilyes: „Az építkezés

alatt a naturista fürdőzés nem engedélyezett”. Hát persze, gondoltam, szegény földmunkások teljesen kikészülnének, a markolós odamarkolna, ahova nem kéne, a dömperes magára szórna a követ, a tolólapátos meg letolná a gatyáját. Tiszta sor, gondoltam, építkezés alatt nincs meztelenkedés. Vagy mi? Akkor látom, hogy lassú, nyugodt tempóban egy gígázi méretű meztelen csiga halad át a murván. Na, te **szegény csiga**, mondtam néki, vigyázz, rajta ne kapjanak, mer’ aztán nem győzől magyarázkodni, tán még az se segít a hatóság emberénél, ha beismered, hogy nem tudsz olvasni.

Aztán a hatalmas hegyi esőben, ami kevéssel arrébb a Hernádot felzabolázva kiárasztotta, a csillogó hegyi úton egy csigát pillantottam meg. Házasad. Éppen csak most lépett fel az útra, kihaszálva, hogy a forró aszfalt lehült, az út másik oldalára vonzotta valami. Hogy mi, nem tudom, engem nem vonzott. Ahogy haladtam a völgybe a falu felé, az járt a fejemben, talán segíteni kellett volna szegény csigán, mire visszaérek, biztosan eltápossa valami. Már nem is tudom, mit akartam a boltban, talán csak fogpiszkálót, mert arra, ugye, nagy szükség van az erdőben, **állandóan a csiga** járt a fejemben. Lassú állat, lassan jár. De azt hiszem, vettem még egy búzadarát is, meg babérlevelet. Szegény csiga, mondtam a pénztárosnak, aki legnagyobb meglepetésemre így válaszolt: „Szegény csigák”. És fizettem. Ez a többes szám nyilván arra utal, hogy pontosan ő is hasonló lelki megrázkódtatásokat él át, mint én, de mondjuk ő éjszakai sötétben gyalogol haza a nedves csigákkal átjárt úton. Mintha kis koponyákon tiporna az ember. Brrrr! Hegyi érzemények. De mondjuk az Alföldön meg a gilisztáknak volt egy időben kedvelt szokása keresztül-kasul megmászni az utakat. Az se volt valami felemelő, azokon csúszkálni.

Visszafelé már számítottam, hogy igencsak leromlott állapotban találok a csigára, s ha a keskeny út közepén, tán nem is autó végzett vele, inkább egy testesebb jóindulatú személy. De aztán a helyszínen majd magamra szórtam a búzadarát, a nagy csiga látványosan hömpölyögtetve puha testét, épp akkor ért át a túoldalra, hatalmasat harapott recés nyelvével egy fűszálba, majd hajmeresztő ámokfutással elrejtett az esőtől csöpögő, csillogó bokrok között. Az égen szivárvány nőtt, s úgy tűnt, ebből a nappól már semmi hiányzó ki nem maradt. A csigafeltés emberpróbáló feladat.